

2026-02-27

Beskrivning av naturreservatet Degerö-Börstskär i Luleå kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Degerö-Börstskär
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	203 ha (varav land 110 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Degerön 1:11, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Skogsbiotoper, stränder, våtmarker och andra naturtyper ska få utvecklas naturligt, liksom de processer och strukturer som präglar dessa miljöer. Reservatet ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Syftet är även att den genom landhöjningen kontinuerligt nybildade marken och de naturliga biologiska och geologiska processer och successioner som följer härav ska bevaras. Reservatet omfattar således även ett vattenområde utanför den nuvarande strandlinjen. Inom ramen för ovan nämnda syften ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna friluftsliv i skärgårdsmiljö där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Området undantas från skogsbruk, exploatering och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv.

2026-02-27

- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling.
- Den genom landhöjning och andra naturliga processer kontinuerligt nybildade marken tillåts utvecklas naturligt.
- Strand- och grundområdets naturliga processer och strukturer bevaras
- Historiskt nyttjande såsom bete och annat bevarande av öppna biotoper kan ske där så är lämpligt.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis allmän båtbygga och rastplats.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom, vandring, skidåkning, bär- och svampplockning och dylikt. Motoriserade aktiviteter, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

Skälen för beslutet

Skälen för bildandet av naturreservatet är de höga naturvärdena knutna till en omväxlande och komplett skärgårdsmiljö. Området utgör en helhetsmiljö i den yttre skärgården med naturskog, mångfacetterade strandmiljöer med vikar, uddar och grundområden, små sjöar och andra naturtyper, som alla bidrar till reservatets skyddsvärde. Området har likväl höga rekreativa värden.

2026-02-27

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och rekreationsvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar samt skada, ta bort eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar eller delar därav.
2. Skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla, anordna upp- lag, tippa, gräva, muddra eller bedriva täkt i någon form.
3. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
4. Anlägga väg.
5. Släppa ut eller sprida gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnärsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.
6. Plantera eller föra in växt-, djur- eller svampart.
7. Framföra motordrivna fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.

Vidare är det utan Luleå kommuns tillstånd inom hela reservatet förbjudet att:

8. Sätta upp tavla, plakat eller skylt.
9. Anlägga stängsel eller ledning i luft, mark eller vatten.

Undantag från föreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av befintliga byggnader och andra anläggningar eller vidmakthållande av anläggningarna funktion genom t.ex. muddring till allmän brygga.

2026-02-27

3. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för åtgärder som syftar till att vidmakthålla funktionen hos befintliga båtplatser, t.ex. genom underhållsmuddring eller reparation av pirar.
4. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll, utvecklande och uppförande av stigar, spår, utsiktsplatser och andra mindre anläggningar för det allmänna friluftslivets behov. Härvid får exempelvis lättare röjning utföras vid stigar, rastplatser och utsiktsplatser samt även träd och grenar som fallit över eller riskerar att falla över anläggningarna flyttas respektive läggas omkull.
5. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll av sjömärken eller röjning för vidmakthållande av dessas funktion.
6. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för vård, synliggörande eller undersökningar av fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar och kulturmiljöer.
7. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för nyttjande av de rättigheter som följer av gällande servitut vilka belastar reservatets fastigheter.
8. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för betesdrift med tamdjur eller anläggande av stängsel för att inhägna djuren.
9. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av invasiva främmande arter.
10. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437).
11. Terrängskoter får köras vid väl snötäckt mark av fritidshusägare närmaste lämpliga väg mellan stranden och huset.
12. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla att följande åtgärder kan komma att utföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar.
3. Anläggande och underhåll av stigar, spår och andra anläggningar för friluftslivets behov.

2026-02-27

4. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
5. Upprättande och underhåll av anläggningar för sjösäkerhet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd och delar därav, eller i övrigt genom att t.ex. gräva upp eller plocka mossor, lavar och svampar, eller gräva upp örter, gräs, halvgräs och ormbunkar.
2. Skada eller störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt samt att fånga, flytta eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur.
3. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t.ex. borra, hacka, spränga, inrista, gräva eller måla.
4. Sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, göra inskrift eller andra markeringar på träd eller i naturen i övrigt.
5. Fånga eller insamla ryggradslösa djur.
6. Ta ved. Endast egen medhavd ved eller ved från av förvaltaren iordningställda vedförråd får användas.

Undantag från föreskrifterna i punkt C:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Bär- och marksvampplockning är tillåtet i området.
3. Fiske och jakt i enlighet med gällande lagstiftning är tillåtet i området.
4. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).
5. Terrängskoter får köras vid väl snötäckt mark av fritidshusägare närmaste lämpliga väg mellan stranden och huset.

Andra föreskrifter och bestämmelser som gäller för området

Kulturhistoriska lämningar

Inom området finns ett gammalt fiskeläge som utgör *övrig historisk lämning*.

2026-02-27

Skoterförbud

Reservatets landområden omfattas av det generella skoterförbud som gäller öarna i Norrbottens skärgård. Undantaget är körning närmaste väg från stranden till stuga.

Redogörelse för ärendet

Degerö-Börstskär har varit reserverat för naturvård och friluftsliv sedan åtminstone 1990-talet. I kommunens översiktsplan från 1990 är rekommendationen att bevarandeintressena ska vara styrande för mark- och vattenanvändningen.

I kommunens naturvårdsplan från år 2000 (reviderad 2010) pekas området ut som mycket värdefullt, där det är klassat till den högsta naturvärdesklassen, vilket betyder att området ska prioriteras i kommunens naturvårdsarbete.

I kommunens översiktsplan från 2013 angavs ett antal områden som utredningsområden för nya naturreservat, där Degerö-Börstskär var ett av de utpekade områdena, och som en följd av detta gav kommunstyrelsen i uppdrag till dåvarande samhällsutvecklingskontoret att ta fram förslag till beslut om naturreservatsbildning (2016-12-05 § 282).

I den nu gällande översiktsplanen (antagen 2021) är rekommendationen fortsatt att Degerö-Börstskär ska inrättas som kommunalt naturreservat och kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram beslutshandlingar för naturreservatet med målsättningen om ett bildande under 2025.

Ärendet har remitterats till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogs-sameby, Lumire, Luleå Energi, Naturskyddsföreningen i Luleå, Norrbottens ornitologiska förening, Friluftsförbundet i Luleå, Luleå jaktvårdsklubb, Luleå skärgårdsförening samt berörda sakägare.

Yttranden har inkommit från flera av remissinstanserna. De synpunkter som framförts och kommunens kommentarer till dessa redovisas i samrådsredogörelsen (bilaga 3). Den enda förändring som gjorts i föreskrifterna, föranledd av inkomna synpunkter, är ett tillägg som ger undantag för att återinföra bete i området. I övrigt har synpunkterna inte medfört annat än justeringar som har marginell betydelse för reservatets utformning.

Ingen instans har framfört invändningar mot reservatsbildningen och flertalet meddelar att man inte har några erinringar. Skogsstyrelsen, Gällivare skogs-sameby och Naturskyddsföreningen i Luleå uttalar sig positivt till bildandet.

2026-02-27

Kommunens bedömning

Området är en skärgårdsmiljö som är värdefull såväl ur naturvårdssynpunkt som för rekreation och friluftsliv. Reservatet omfattar naturskog, flikiga och grunda vikar, artrika strand- och grundområden, små tjärnar, våtmarker och hållmarker. I området förekommer ett flertal rödlistade och andra ovanliga arter. Reservatets relativa tillgänglighet med egen båt och förekomsten av stigar och andra anläggningar gör att området också har stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur.

Skogsavverkning eller andra åtgärder som skadar mark eller vegetation på land eller i vatten, byggande av anläggningar eller andra exploateringar skulle innebära att områdets naturvärden och opåverkade och ostörda karaktär förstörs. Sådana åtgärder riskerar även att hindra eller avhålla allmänhetens tillgång till naturområdet. Med tanke på skogens historik och struktur har den goda förutsättningarna att stärka naturvärdena ytterligare om den tillåts utvecklas genom naturliga processer. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Ett reservatsbildande av området ligger i linje med arbetet mot uppfyllandet av nationella och regionala miljö kvalitetsmål. Naturreservatet bidrar till att målen *Levande skogar* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård* kan uppfyllas. Bland de globala Agenda 2030-målen berörs främst mål 15, *Ekosystem och Biologisk mångfald* samt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*. Inom den nationella folkhälsopolitikens målområde 5, *Boende och närmiljö*, påtalas att grönska och natur är viktiga resurser för hälsa som gynnar fysisk aktivitet, lek och friluftsliv. Reservatsbildandet bidrar till ett flertal av Sveriges tio friluftslivsmål.

Luleå kommun bedömer att en naturreservatsbildning är förenlig med kommunens översiktsplan. Där anges markanvändningen Natur med rekommendationen att området ska inrättas som nytt naturreservat.

Reservatet ingår i ett område som är av betydelse för totalförsvaret och som enligt 3 kap 9 § miljöbalken så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka dessa intressen. Luleå kommun bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar bedrivandet av dessa verksamheter. Området ligger också inom riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § och 4 kap 2 § och kommunen bedömer att reservatsbildningen inte heller påverkar de riksintressena i negativ riktning. Reservatet berör riksintresse för vattenbruk (yrkesfiske) enligt 3 kap 5 §. Reservatet innebär inga inskränkningar i fisket. Området ingår i Gällivare skogs samebys vinterbetesområde. Reservatsbildningen med dess syfte och föreskrifter försämrar inte möjligheterna till nyttjande för det ändamålet. Kommun bedömer därför att reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

2026-02-27

Luleå kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap 25 § miljöbalken att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts är nödvändiga för att bevara de höga natur- och rekreationsvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Beskrivning av området

Area: ca 203 ha, varav land ca 110 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 92 ha, varav produktiv skog ca 88 ha
Öppen våtmark ca 3 ha
Strandäng ca 3 ha
Block-grusmark ca 10 ha
Hällmark ca 2 ha
Vattenområde ca 93 ha

Naturreservatet ligger i den yttre skärgården i Luleå kommun och omfattar huvuddelen av ön Degerö-Börstskär och några mindre kobbar och skär inom det vattenområde som reservatet avgränsar.

Ögruppen är mångformig och har en heterogen strandlinje med ett flertal vikar och uddar. Ett par av öns före detta vikar har snörts av och utgörs nu av glosjöar som har förbindelse med havet. Havets omdanande processer har sköljt bort moränen på ett flertal platser och hållar ligger därmed i dagen.

Biotopvariationen i området är stor. Här finns naturskogar, flikiga och grunda vikar, artrika strand- och grundområden, små tjärnar, våtmarker och hållmarker. Skogens naturskogs kvaliteter varierar. Till del är skogen påverkad av skogsbruk, men värdekärnor finns, där det förekommer träd av ansevärd ålder och mycket död ved.

Väl utvecklade strandängar förekommer på några ställen, till exempel vid Bakviken innanför ön Storgrundet. Här finns i stranden ett flertal moränryggar och mellan dessa blir växtligheten på sina ställen rik. Bland strandängsväxterna märks bl a strandrödtoppa. Ett annat exempel är stranden på norra sidan av Börstskärshamnen. Här växer bland annat ormtunga rikligt.

Norr om Börstskärshamnen upp mot och runt tjärnen med namnet Ängen finns ett relativt stort sammanhängande grannaturskogsområde. Lågor med basala stambrott förekommer rikligt och på en del växer harticka och kötticka. Vid Ängens sydvästra hörn finns ett område med många gamla vindfällen. Norr om tjärnarna innanför Börstskärshamnen är en bård med mycket död ved också lämnad. I den östligaste delen är skogen sumpskogsartad. Uppe på

2026-02-27

Börstskärsberget växer en gammal hällmarkstallskog. En del äldre lågor och enstaka torrakor finns samt här.

Öarnas djurliv, främst bland fåglar, är välkänt rikt. Den stora biotopvariationen med naturskog, små tjärnar, vikar och grundområden ger utrymme för många arter. Tretåig hackspett lämnar sina typiska hackmärken i grannaturskogen. Fiskgjuse, storlom, småspov, spillkråka, talltita och korp kan också nämnas. Vikar, grundområden, strandängar och tjärnarna på ön lockar änder, vadare och andra sjöfåglar. Naturskogarnas inslag av död ved ger förutsättningar för en mångfaldig fauna av insekter och andra småkryp.

Området har i gångna tider, åtminstone delvis, nyttjats för betete med får och eventuellt getter. Spår av detta går att se främst genom rester av instängsling i anslutning till de små sjöarna på huvudön och på Lillön (som är det inofficiella namnet på halvön utanför Börstskärshamnen). Påverkan på vegetation av beteshävden kan möjligen spåras, men är antagligen av underordnad betydelse för dagens förhållanden. Namnet på sjön vid reservatets norra del, Ängen, antyder också historiskt nyttjande för foderproduktion där.

Sammanfattningsvis har ögruppen i sin helhet mycket höga naturvärden. Den omfattande biotopvariationen ger utrymme för stor biologisk mångfald. Naturtyperna är generellt naturligt utvecklade med stor dynamik, främst i strandområdena där den pågående landhöjningen kontinuerligt förändrar landskapet och förutsättningarna för organismsamhällena. Även om en del av skogen är påverkad av skogsbruk så finns mycket bevarat som har förutsättningar för arter som kräver lång kontinuitet av strukturer och naturlig dynamik för att kunna leva och sprida sig.

Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom en kommunal brygga. Annars finns goda förutsättningar att ströva fritt i området, längs stränderna eller i skogen – eller nyttja badklippor eller någon av de små sandstränder. Utsikten från Börstskärsberget är anslående.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen enligt bilaga 4.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Bilagor

1. Naturreservatets avgränsning
2. Översiktskarta
3. Samrådsredogörelse

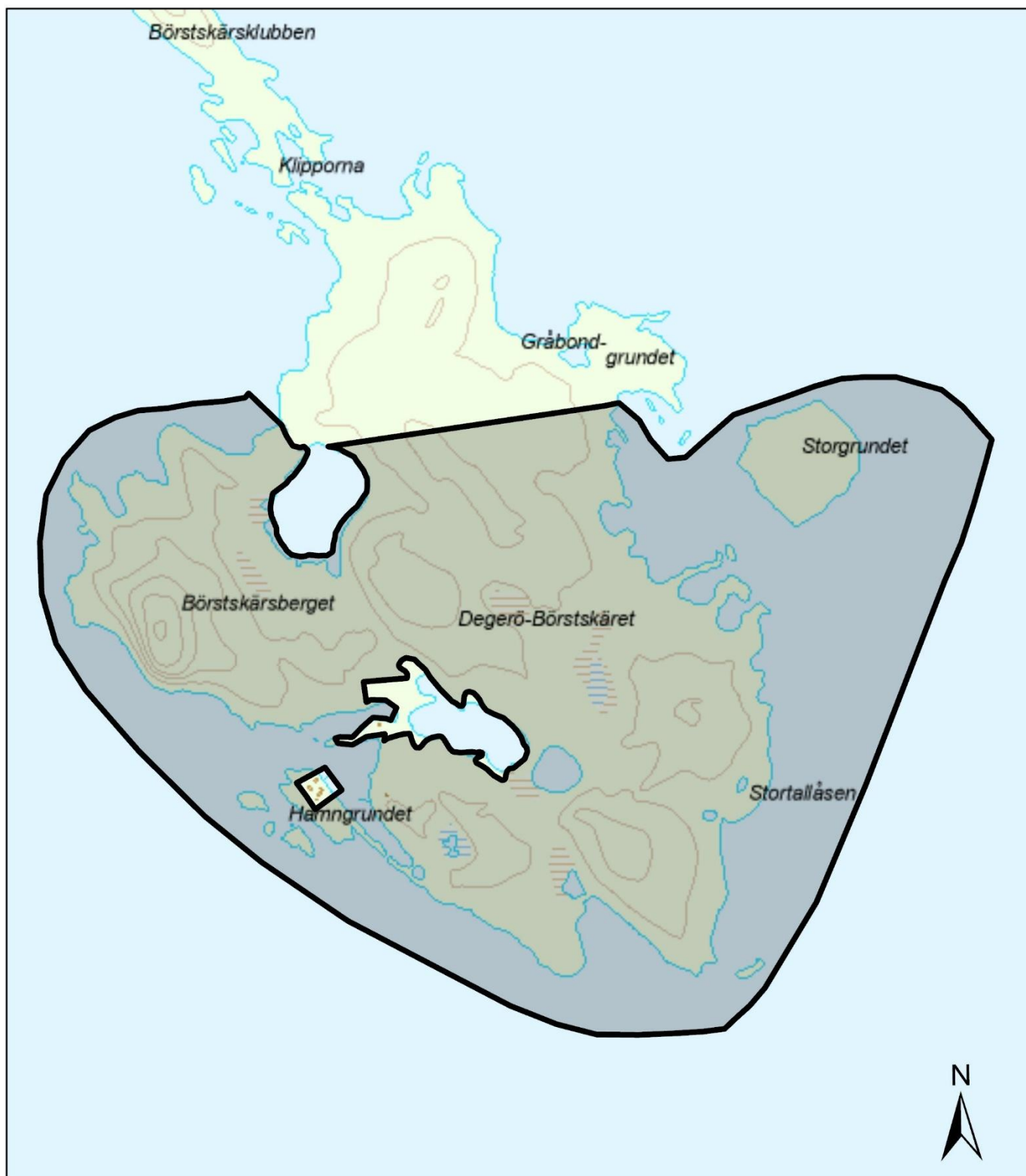

2026-02-27

4. Hur man överklagar
5. Skötselplan

Bilaga 1

Naturresevatets avgränsning

 Gräns för naturreservatet Degerö-Börstskär

0 0,5 1 Kilometer

Bilaga 2

Översiktskarta

 Gräns för naturreservatet Degerö-Börstskär

0 2,5 5 10 Kilometer

2026-02-27

Bilaga 3

Samrådsredogörelse

Ärendet har remitterats till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogs-sameby, Lumire, Luleå Energi, Naturskyddsföreningen i Luleå, Norrbottens ornitologiska förening, Friluftsförbundet i Luleå, Luleå jaktvårdsklubb, Luleå skärgårdsförening samt rättighetsinnehavare i området.

Nedan redovisas en sammanställning av inkomna synpunkter. I sammanställningen är det som uppfattas som konkreta synpunkter refererade eller in-klippta, främst invändningar eller förslag på förändringar. Andra delar i yttrandena, såsom bakgrundstexter, bekräftande synpunkter eller meddelanden om att man inte har någon synpunkt har här utelämnats.

Luleå kommuns kommentarer redovisas i *kursiv* stil under varje synpunkt. I det fall synpunkten medfört någon förändring i reservatets utformning tydliggörs det med *fet kursiv* stil.

Rågranne

En fastighetsägare i anslutning till reservatet (omsluts av reservatet), tillika servitutinnehavare inom området framför synpunkter. Bland annat påtalar denne det historiska nyttjandet för bete inom området och att han har ett produktionsplatsnummer för ändamålet. Önskemålet är att återinfört bete ska vara möjligt. Övriga synpunkter sammanfattas i följande punkter:

- a. Frigöra och skylta kallkällan samt det gamla fiskeläget.
- b. Röja sly och annan igenväxning runt gästhamnens "samtliga" klipphöllar samt gallra skogen i närheten av besöksstugan för att återställa öppenhet och besöksattraktivitet.
- c. Anlägga och skylta vandringsstig till utsiktspunkten på berget i sydväst samt i dess förlängning, vidare ner till de två sandstränderna på västsidan. Mellan stränderna bör en grillplats anläggas som ersättning för den spontana eldningsplats som uppstått genom åren.
- d. I skötselplanen säkerställa att den öppna klipphölls- och skogsmiljön närmast gästhamnen återställs, inklusive vyn mot öppet hav.
- e. Återinföra namnet Lillön på skäret med fastigheterna.
- f. I skötselplanen för Lillön som helhet bevara den öppna biotopen som under seklerna uppstått genom stor mänsklig påverkan genom veduttag, fiske och djurhållning (slyröjning och betning) under hundratals år, sannolikt

2026-02-27

intensifierat före/efter 30/40-talet tidigare ägare eller brukare. Nuvarande fastighetsägare föreslås skötselansvar.

g. Noteras att servitutet för 1:17 medger båtuppläggning/brygga inom hela Lillön, ej begränsat till fastighetsindelning 1:17.

h. Säkerställa att reservatsbildningen i sin helhet eller delar möjliggör fortsatt eller framtida djurhållning genom SE219843 (eller annat SE-nummer om annan djurhållare tar vid).

Kommunens kommentar:

*Området har historiskt, åtminstone delvis, nyttjats för bete med får och getter. Oklara uppgifter gör gällande att det pågått fram till andra världskriget. Extensivt bete bör inte äventyra syftet med reservatet utan kan tillföra mer variation i vegetationen och därmed skapa ytterligare naturvärden i området. **Ett undantag till föreskrifterna har införts som möjliggör framtida bete och skötselplanen har anpassats därefter.***

Föreskrifterna medger underhåll av gästhamnen och angränsande klippvallar m.m., exempelvis genom slyröjning. Det framgår också av skötselplanen vilka ytor det handlar om, bland annat Lillön. Det finns även utrymme att röja tillkommande ytor om man kan se att det tjänar syftet med reservatet. Det är dock inget som föreskrivs som en förpliktigande åtgärd för reservatsförvaltaren, utan en möjlighet vid behov. Denna typ av skötsel kan överlåtas till extern part. Nya anläggningar som stigar, grillplatser och skyltning hindras inte av föreskrifterna, men är inte ett förpliktigande åtagande i och med reservatsbildningen. Nyttjandet av servitutet säkerställs genom en undantagsföreskrift. Namnet "Lillön" används i dokumentationen kring reservatsbildandet.

Luleå jaktvårdsklubb

Luleå jaktvårdsklubb understryker i sitt yttrande vikten av att ha kvar bestämmelsen att "jakt i enlighet med gällande lagstiftning är tillåtet i området".

Kommunens kommentar:

Undantaget som tillåter jakt och fiske är kvar.

2026-02-27

Bilaga 4

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen.

Tala om vilket beslut ni överklagar eller om det är en del av beslutet ni överklagar. Ange också varför ni anser att beslutet är felaktigt och vilken ändring som ni vill ha.

Bifoga handlingar och annat som ni anser stöder er uppfattning,

Överklagandet skall lämnas in eller skickas till Luleå kommun. För att överklagandet skall kunna prövas måste handlingarna ha inkommit till kommunen senast **inom tre veckor** från den dag då ni fick del av beslutet.

Har ert överklagande kommit i rätt tid kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen, om beslutsfattaren inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress.

Överklagandet skickas till:

Luleå kommun
971 85 Luleå

eller via e-post:
lulea.kommun@lulea.se

2026-02-27

Bilaga 5

Skötselplan för naturreservatet Degerö-Börstskär

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av naturreservatet Degerö-Börstskär. Vid planering och utförande av skötseln ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också följas.

2. Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Skogsbiotoper, stränder, våtmarker och andra naturtyper ska få utvecklas naturligt, liksom de processer och strukturer som präglar dessa miljöer. Reservatet ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Syftet är även att den genom landhöjningen kontinuerligt nybildade marken och de naturliga biologiska och geologiska processer och successioner som följer härav ska bevaras. Reservatet omfattar således även ett vattenområde utanför den nuvarande strandlinjen. Inom ramen för ovan nämnda syften ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna friluftsliv i skärgårdsmiljö där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling.

2026-02-27

- Den genom landhöjning och andra naturliga processer kontinuerligt nybildade marken tillåts utvecklas naturligt.
- Strand- och grundområdets naturliga processer och strukturer bevaras
- Historiskt nyttjande såsom bete och annat bevarande av öppna biotoper kan ske där så är lämpligt.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis allmän båtbygga och rastplats.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom, vandring, skidåkning, bär- och svampplockning och dylikt. Motoriserade aktiviteter, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

3. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Degerö-Börstskär
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	230 ha (varav land 110 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Degerön 1:11, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby

2026-02-27

Förvaltare: Luleå kommun

4. Beskrivning av området och dess värden

Naturtyper: Skogsmark ca 92 ha, varav produktiv skog ca 88 ha
Öppen våtmark ca 3 ha
Strandäng ca 3 ha
Block-grusmark ca 10 ha
Hällmark ca 2 ha
Vattenområde ca 93 ha

Naturreservatet ligger i den yttre skärgården i Luleå kommun och omfattar huvuddelen av ön Degerö-Börstskär och några mindre kobbar och skär inom det vattenområde som reservatet avgränsar.

Ögruppen är mångformig och har en heterogen strandlinje med ett flertal vikar och uddar. Ett par av öns före detta vikar har snörts av och utgörs nu av glosjöar som har förbindelse med havet. Havets omdanande processer har sköljt bort moränen på ett flertal platser och hållar ligger därmed i dagen.

Biotopvariationen i området är stor. Här finns naturskogar, flikiga och grunda vikar, artrika strand- och grundområden, små tjärnar, våtmarker och hållmarker. Skogens naturskogs kvaliteter varierar. Till del är skogen påverkad av skogsbruk, men värdekärnor finns, där det förekommer träd av ansevärd ålder och mycket död ved.

Väl utvecklade strandängar förekommer på några ställen, till exempel vid Bakviken innanför ön Storgrundet. Här finns i stranden ett flertal moränryggar och mellan dessa blir växtligheten på sina ställen rik. Bland strandängsväxterna märks bl a strandrödtoppa. Ett annat exempel är stranden på norra sidan av Börstskärshamnen. Här växer bland annat ormtunga rikligt.

Norr om Börstskärshamnen upp mot och runt tjärnen med namnet Ängen finns ett relativt stort sammanhängande grannaturskogsområde. Lågor med basala stambrott förekommer rikligt och på en del växer harticka och kötticka. Vid Ängens sydvästra hörn finns ett område med många gamla vindfällen. Norr om tjärnarna innanför Börstskärshamnen är en bård med mycket död ved också lämnad. I den östligaste delen är skogen sumpskogsartad. Uppe på Börstskärsberget växer en gammal hållmarkstallskog. En del äldre lågor och enstaka torrakor finns samt här.

2026-02-27

Öarnas djurliv, främst bland fåglar, är välkänt rikt. Den stora biotopvariationen med naturskog, små tjärnar, vikar och grundområden ger utrymme för många arter. Tretåig hackspett lämnar sina typiska hackmärken i grannaturskogen. Fiskgjuse, storlom, småspov, spillkråka, talltita och korp kan också nämnas. Vikar, grundområden, strandängar och tjärnarna på ön lockar änder, vadare och andra sjöfåglar. Naturskogarnas inslag av död ved ger förutsättningar för en mångfaldig fauna av insekter och andra småkryp.

Området har i gångna tider, åtminstone delvis, nyttjats för betesmed får och eventuellt getter. Spår av detta går att se främst genom rester av instängsling i anslutning till de små sjöarna på huvudön och på Lillön (som är det inofficiella namnet på halvön utanför Börstskärshamnen). Påverkan på vegetation av beteshävd kan möjligen spåras, men är antagligen av underordnad betydelse för dagens förhållanden. Namnet på sjön vid reservatets norra del, Ängen, antyder också historiskt nyttjande för foderproduktion där.

Sammanfattningsvis har ögruppen i sin helhet mycket höga naturvärden. Den omfattande biotopvariationen ger utrymme för stor biologisk mångfald. Naturtyperna är generellt naturligt utvecklade med stor dynamik, främst i strandområdena där den pågående landhöjningen kontinuerligt förändrar landskapet och förutsättningarna för organismsamhällena. Även om en del av skogen är påverkad av skogsbruk så finns mycket bevarat som har förutsättningar för arter som kräver lång kontinuitet av strukturer och naturlig dynamik för att kunna leva och sprida sig.

Området är tillgängligt för friluftslivet genom en kommunal brygga. Annars finns goda förutsättningar att ströva fritt i området, längs stränderna eller i skogen – eller nyttja badklippor eller någon av de små sandstränder. Utsikten från Börstskärsberget är anslående.

5. Skötsel mål och åtgärder

5.1. Naturvärden

Skötsel mål

Det övergripande målet för skötseln är att bibehålla och höja de natur- och rekreationsvärden som är förknippade med ett skärgårdslandskap med naturskog, fritt utvecklade strandsuccession, vikar, grundområden, små sjöar och andra naturtyper. Landhöjningen blottlägger ständigt nytt land och vegetationens sammansättning följer sedan en viss succession beroende på de naturgivna förutsättningarna i områdets olika delar, vilket är processer som ska tillåtas ha ett naturligt förlopp.

2026-02-27

Det generella förhållningssättet är att förändringar av naturtillståndet inom hela reservatet ska ske genom naturlig succession, dvs de gradvisa förändringar som de flesta naturtyper ständigt genomgår.

Skötselåtgärder

Hela naturreservatet utgörs av *ett* skötselområde. Inga aktiva skötselåtgärder utförs, utan växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt inom reservatet. Om spontan brand uppkommer ska brandbekämpning ske med så skonsamma metoder som möjligt och därefter ska det brunna området endast utvecklas genom naturlig succession.

Området har historiskt åtminstone delvis nyttjats för bete med får och eventuellt getter. Möjligheten att återinföra bete i lämpliga delar av reservatet hålls öppen. Detta ska i så fall ske efter överenskommelse med reservatsförvaltaren och planeras och utföras utgående från reservatets syfte.

Se även nedan om skötsel för friluftsliv och rekreation.

5.2. Värden för friluftsliv och rekreation

Skötselmål

Det övergripande målet för skötseln är att ge goda förutsättningar för friluftslivsaktiviteter och naturupplevelser i orörd natur.

Skötselåtgärder

Skogen och naturen i övrigt sköts huvudsakligen med sikte mot naturvårdsmålen enligt ovan, vilket också ger förutsättningar för upplevelsevärden för människor.

Stigar, rast- och utsiktsplatser och andra anläggningar för friluftslivets ändamål kan röjas vid behov. Det gäller också nyanlagda sådana som kan tillkomma efter reservatets bildande (och som inryms i reservatets undantagsbestämmelser). Träd och grenar som fallit över anläggningarna kan tas bort, men med hänsyn till naturvårdsmålen ska dessa läggas åt sidan där de lämnas kvar i skogen. Alla åtgärder ska övervägas i förhållande till naturvårdsmålen och får inte vara mer ingripande än att de kan inrymmas i syftet med reservatet. Det innebär att om till exempel röjning utförs så ska den anpassas för att inte begränsa förutsättningarna för biologisk mångfald genom att skada, ta bort eller avverka naturvärdesträd, död ved eller betydelsefull strandvegetation. Uppkomna röjningsrester kan tas till vara som ved.

Rast- och utsiktsplatser och andra ytor som kan röjas vid behov är markerade på kartan i bilaga 3. Utöver dessa kan ytterligare platser vara föremål för

2026-02-27

röjning för att gynna utsikt och andra upplevelsevärden. Val av platser sker efter bedömning i förhållande till naturvårdsmålen och syftet med reservatet.

Möjligheten att utföra röjning och andra åtgärder för att hålla en miljö öppen kan av reservatsförvaltaren överlåtas till extern part, exempelvis fastighetsägare i anslutning till reservatet.

5.3. Information

Skötsel mål

Målet med skötseln är att ge information till besökarna som belyser områdets värden och sevärdheter samt vilka föreskrifter som gäller i reservatet.

Skötselåtgärder

Minst en informationstavla sätts upp vid lämplig entré till reservatet. På tavlan ska anges områdets värden, varför det är skyddat, vilka föreskrifter som gäller, vem som är förvaltare samt en karta med områdets gränser, stigar och andra anordningar för besökare. Informationstavlan ska ägnas regelbunden tillsyn och underhållas vid behov.

6. Uppföljning av mål och skötselåtgärder

En uppföljning av skötsel mål och skötselåtgärder med utgångspunkt från reservatets syfte ska ske vart tionde år. Planens ingående mål och utfallet av genomförda åtgärder ska då ses över. Om uppföljningen visar att det är nödvändigt med avseende på reservatets syfte ska berörda skötsel mål och åtgärder ändras så de blir ändamålsenliga.

7. Källhänvisning

Artportalen. Uttag 2026-02-04

Luleå kommun. 2000: *Naturvårdsplan Luleå*.

Öberg, T. 2006: *Den stora naturguiden till Pärlorna i Luleå kommun*. Luleå kommun.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta med reservatets skötselområde
3. Karta med anläggningar och information

Bilaga 1

Översiktskarta

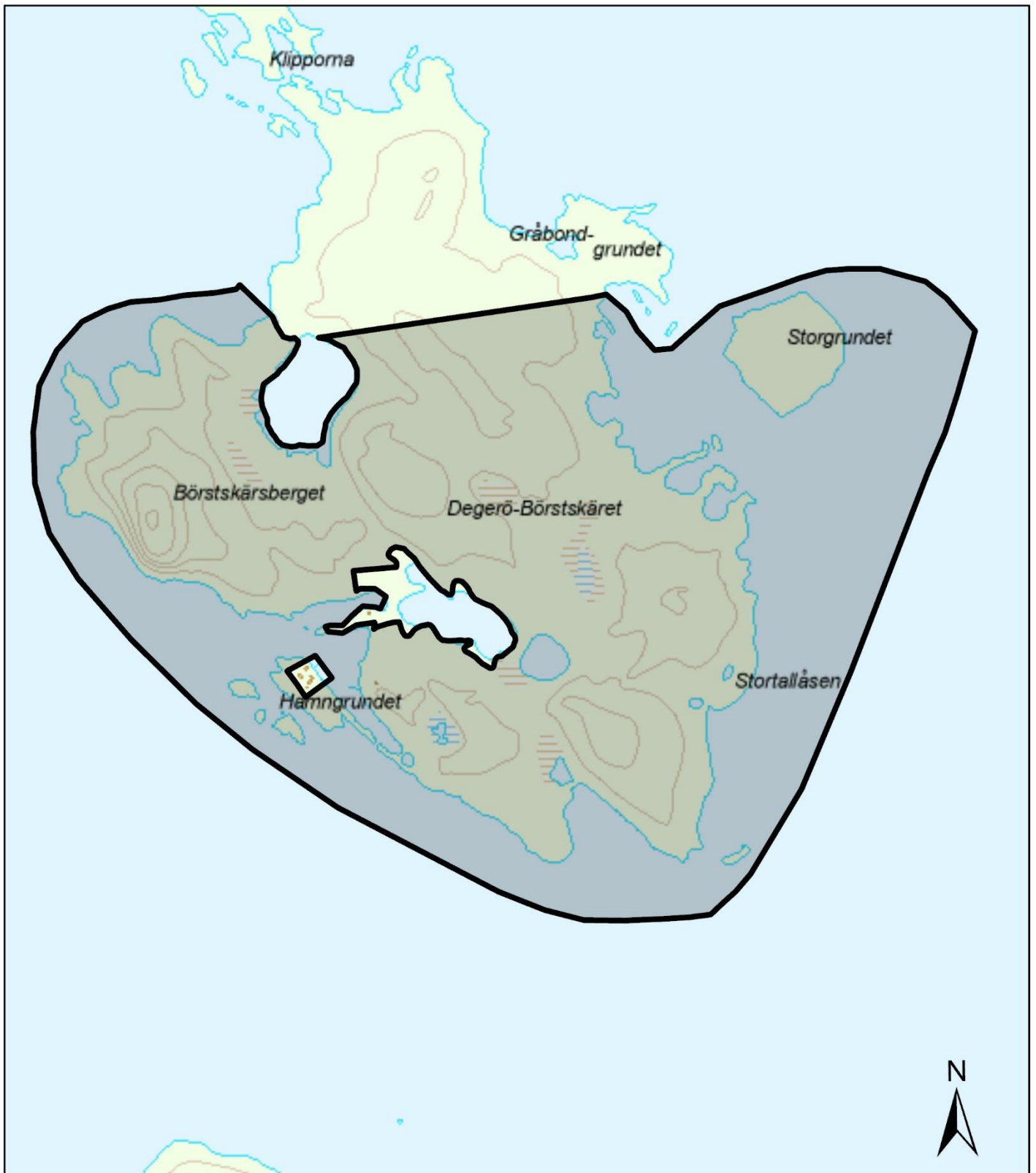
 Gräns för naturreservatet Degerö-Börstskär

0 2,5 5 10 Kilometer

Bilaga 2

Reservatets avgränsning och skötselområde

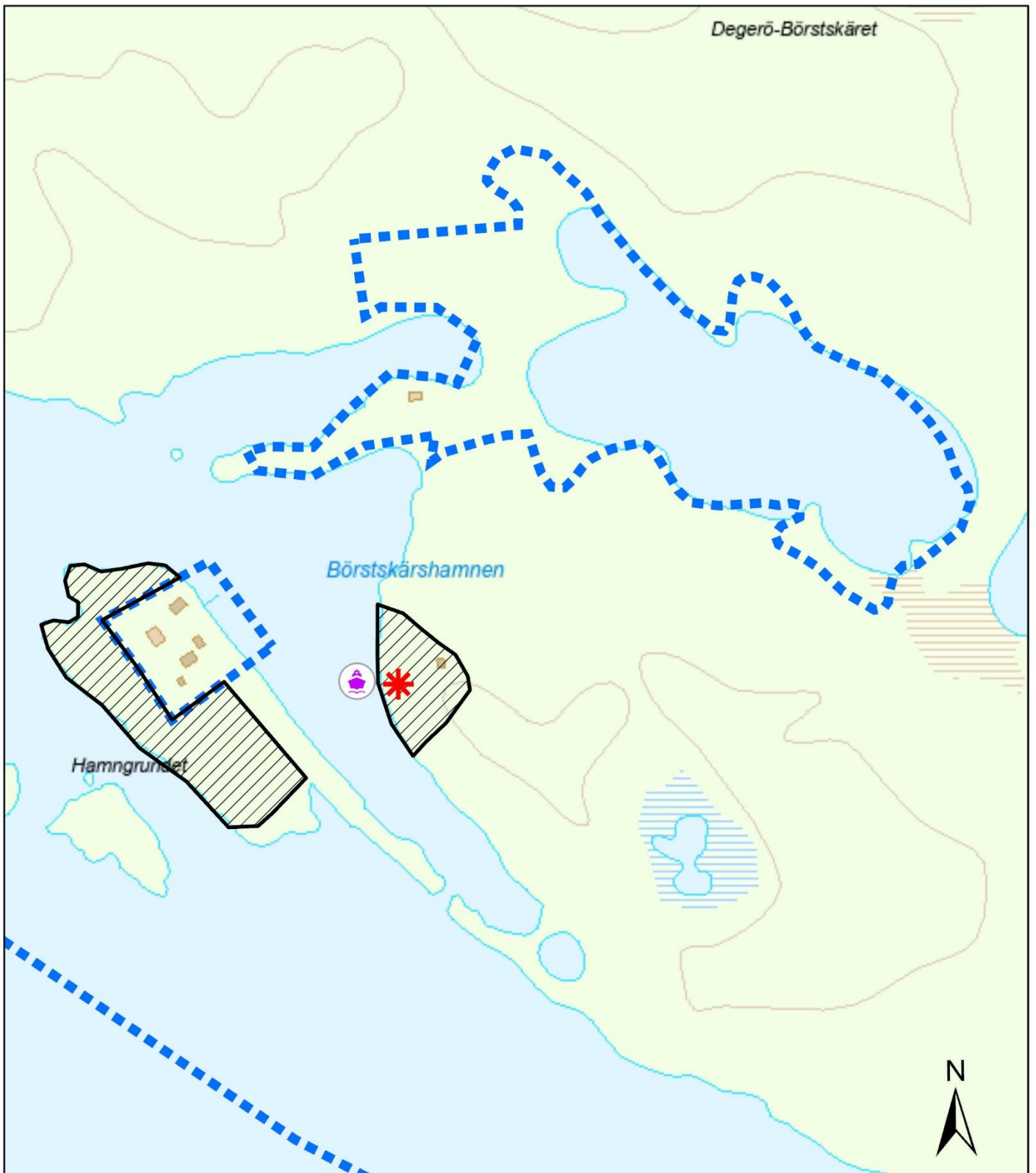

 Reservatets avgränsning, tillika skötselområde

0 0,5 1 Kilometer

Bilaga 3

Anläggningar och information

 Gräns för naturreservatet Degerö-Börstskär

 Utsiktsplatser, kan hållas öppna

 Möjlig plats för informationstavla

 Båthamn

0 0,15 0,3 Kilometer